

I MIN SKYGGE

Kandidat #1, R.I.S.K. 2010'

*Jag köpte min kärlek för pengar,
för mig var ej annan att få,
sjung vackert, I skorrande strängar,
sjung vackert om kärlek ändå.*

*Den drömmen, som aldrig besannats,
som dröm var den vacker att få,
för den, som ur Eden förbannats
är Eden ett Eden ändå.*

(Gustaf Fröding, 1860-1911)

"I min skygge" er et spillederløst forteller-/rollespill om sorg, sinne, skjebner, og stygge sannheter. Det er også et spill om selvmord. Spillet skal gjennom fem akter skildre fem forskjellige faser i livet og døden til en person – selve Hovedrollen i dramaet – og de som ble berørt av vedkommendes liv, og av dødsfallet.

De fem aktene består av scener som spilles med utgangspunkt i vanlige spillkort. Spillerne skal gestalte relevante roller som de finner opp spontant og etter behov. Det skal være en viss kontinuitet i spillets fortelling, så en rolle som allerede har blitt oppfunnet og gestaltet, kan plukkes opp igjen senere av en annen spiller og videreføres.

Det er viktig at spillerne aksepterer hverandres innspill i fortellingen. Hvis ikke kan det fort bli en krangel om hva som er sant og ikke, og hvordan ting foregår. Les reglene for spillet nøye før dere spiller, så det ikke er noen tvil om hva som skal skje.

Spillet er ment å være ganske alvorlig. Det er et alvorlig tema, og det skal gis rom for sterke scener. Kjenn på følelsene dere får av å fortelle og spille i fortellingen – ikke legg lokk på det. Dersom noe blir for ubehagelig, er det lov til å be om en pause. Ikke vær flåsete! Respekter hverandre, hverandres innspill, og historien som dere dikter opp sammen.

The crime of suicide lies rather in its disregard for the feelings of those whom we leave behind.

- (E. M. Forster, 1879-1970)

For å spille "I min skygge" trenger du følgende:

En vanlig kortstokk, inkludert én joker eller et blankt kort (hvis det er flere, fjern alle unntatt én)

En "scenestyrebrikke" som skal gå på rundgang

Tre til seks spillere (fire er ideelt)

Den tiden det tar

(Hvis man er mange spillere eller vil spille ekstra lenge kan man bruke to kortstokker – i begge tilfellene tar man ut alle jokerne unntatt én, mens i det siste tilfellet deler man også ut flere kort til hver spiller enn det reglene sier)

Konkrete regler:

Spillet foregår i fem akter som beskrevet nedenfor. Hver akt har flere kortere scener, også beskrevet nedenfor.

Spilleren som har scenestyrebrikken setter scenen og velger roller og spillere (se under). Scenestyrebrikken går alltid mot venstre. Dere velger selv hvem som starter med scenestyrebrikken. Uenige? Spill stein/saks/papir eller kast mynt og krone.

Scenestyrreren har ansvar for å avslutte scenen når den er "utspilt" og ingen av deltagerne egentlig kan tilføre den noe nytt.

Sortene bestemmer hva kortene kan brukes til (se egen overskrift) i hver scene. Tallverdien av kortet bestemmer hvor stor påvirkning det har (se egen overskrift). Billedkort har en egen funksjon (se egen overskrift).

Den som sitter med jokeren på hånden i en gitt akt, har i den akten kontroll over Hovedpersonen og kan spille vedkommende når det passer seg (unntatt i første akt; se nedenfor). Spilleren må fremdeles rette seg etter ting som har blitt sagt om Hovedpersonen tidligere i spillet og ta hensyn til det.

Det som har blitt skildret tidligere i spill, fra tredjepersons synspunkt, er *alltid* sant. Uttalelser fra roller i spillet er *sannheten slik disse rollene oppfatter den*. Disse oppfatningene kan selvsagt være feilaktige eller farget av følelser eller fordommer, men andre spillere bes ta hensyn til slike innspill når/hvis de ønsker å introdusere motsigelser.

Hver spiller skal ha minimum åtte kort på hånden ved begynnelsen av hver akt. Hvis kortene i utgangspunktet ikke kan fordeles likt, tell opp et antall kort som *kan* fordeles likt, og forkast

de kortene som er til overs. Legg dem til side. Pass på at jokeren er med blant kortene som deles ut. Forkast gjerne mindre interessante kort, for eksempel lave tallkort.

Hver akt går i runder, kalt scener.

Når et kort spilles i en akt, er det spilt ut, og legges til side. Når akten er over, stokkes kortene og fordeles på nytt.

Sortene:

Hjerter: Direkte tale, initiering av dialog (samtale/diskusjon/krangel) uten beskrivende elementer. Spill ut følelser fysisk (så langt det føles passende – ikke overskrid noens grenser).

Spar: Indre monolog, tanker, følelser, betraktninger i første person.

Ruter: Skildring av en scene utenfra. Fortellinger. Tredjepersons betraktninger.

Kløver: En hemmelighet skal avsløres. Hva den går ut på er opp til spillerne.

Tallene:

Tallet på kortet bestemmer hvor stor påvirkningskraft kortet har på scenen. Stort sett kan du regne et antall replikker, opplysninger eller setninger som likt tallet på kortet. Ess gir stor talefrihet og ekstra tid, eller muligheten til å si noe svært betydningsfullt med få ord (tolkningen blir opp til gruppa).

Billedkort:

Når du spiller et billedkort uttaler du deg som en av Hovedpersonens aller nærmeste; venner, familiemedlemmer, medarbeidere, kjæreste, elsker/-inne, etc.

Jokeren:

Jokeren representerer Hovedpersonen; personen som ved starten av spillet har tatt sitt eget liv. Spilleren som har jokeren på hånden, og bare denne spilleren, kan spille Hovedpersonen – men bare i den akten vedkommende har fått kortet utdelt (se under Scener, nedenfor).

Et menneske er kun pust og skygge.

(Sofokles, 497-406 f.Kr.)

Aktene:

Forberedelse: Spillerne teller opp kortene – det skal være et likt antall kort til hver, og kortene som blir til overs, legges til side. Pass på at jokeren og alle bildekortene er med i bunken dere skal bruke. Stokk bunken og del ut et likt antall kort til hver.

Hver spiller sjekker kortene sine. Den som vil bytte kort ber om en bytteseanse. Man velger et antall som alle skal bytte. Man legger kortene man vil bytte bort på bordet med baksiden opp, og sender til venstre (tar imot fra høyre). Man kan bare bytte kort på denne måten én gang, og bare ved starten av hver akt – etter at kortene er delt ut, men før spillet begynner. Spillerne må være enige om at man skal ta en bytteseanse – flertallet bestemmer.

Første akt: Det har nettopp blitt oppdaget at Hovedpersonen har tatt sitt eget liv (det kan ha skjedd nylig eller for lenge siden, men ble altså ikke oppdaget før). Alle mulige roller kan ta del i denne akten unntatt Hovedpersonen – den som sitter med jokeren kan dog få lov til å (spontant) lese opp et "selvmordsbrev" i løpet av akten. "Settingen", altså premisset for fortellingen, etableres.

Andre akt: Tidligere, i voksenlivet. Tidfest sånn ca. – to år siden, fem år siden, ti år siden. Alle mulige roller kan ta del i denne akten. Hovedpersonen trenger ikke delta i denne akten.

Tredje akt: Vendepunktet – må tidsfestes sånn ca. Alle mulige roller kan ta del i denne akten. Hovedpersonen MÅ komme på banen, men trenger ikke etableres fra starten av akten, og trenger ikke delta i alle scenene.

Fjerde akt: Barndommen til Hovedpersonen. Alle mulige roller kan ta del i denne akten. Hovedpersonen selv trenger ikke å delta i akten.

Femte akt: Selvmordet blir gjennomført. Avgjørelsen om å ta selvmord kan ha blitt tatt mye tidligere i spillet, men her spilles bl.a. selve dødsøyeblikket ut. Det er viktig at Hovedpersonen spilles i løpet av denne akten.

Scenene:

Hver akt består av opptil åtte scener (dere kan bestemme dere for å spille færre hvis dere vil). Hver scene skal styres/settes og avsluttes av en av spillerne. Først spiller hver spiller ut ett kort hver. Disse kortene bestemmer hva scenen skal inneholde. Scenens styrer analyserer kortene og deler ut roller til de som skal være med.

Hvis scenen er i akt 2-5, kan Hovedpersonen når som helst "trenge seg på" og delta i scenen selv om vedkommende ikke har blitt etablert i den.

For eksempel

Kortene er ruter tre, kløver åtte, hjerterknekt, og spar ess.

Scenestyreren etablerer at scenen skal inneholde dialog mellom en av Hovedpersonens nærmeste (hjerterknekt) og en annen person. Deretter skal de begge avsi noen svært betydningsfulle (ess) indre betraktninger (spar).

Scenestyreren velger spilleren som hadde hjerterknekten på hånden til å spille familiemedlemmet (hun bestemmer seg for å spille broren til den avdøde), og spilleren til venstre for seg til å spille den andre personen (han bestemmer seg for å spille en terapeut).

Deretter presiserer scenestyreren at scenen skal omhandle, eller inneholde, en hemmelighet (kløver) som kan ha påvirket Hovedpersonen ganske sterkt (åtte).

Deretter beskriver han selv begge rollene, og omgivelsene deres, med en setning for hver (tre setninger; ruter tre).

Scenen spilles.

Scenestyreren avslutter scenen idet den holder på å "dø ut".

Scenestyrebrikken går videre til spilleren til venstre.

Fra min råtnende kropp skal blomster vokse, og jeg er i dem, og dét er evighet.

(Edvard Munch, 1863-1944)

ⁱ Grafikk av kandidaten (2008), sitatkilder oppgitt.